

zavoljo lastne svoje osebe, temveč zopet radi svojega otroka.

Kje je vendarle vzrok iskati za tako postopanje kmečkih sinov in kmečkih hčer proti svoji materi?

Dragi mi, jaz bom Vam to povedal! Otrok, kar se je komaj in komaj naučil hoditi in govoriti, vidi vse dobro, kar se okoli njega godi in si vse zapomni. Ako na primer tak otrok sliši, kako lepo se pravi večerna molitev, kako molita oče in mati vsi posli, potem se mu vtisnejo v mlado njegovo misel neizbrizljive podobe, katere ga spremljajo na celotnem potu življenja! Ako pa sliši otrok kletvice, ako vidi, kako se oče in mati sovražita in preklinjata, ako vidi celo tepeta, potem gotovo ni čudo, da nima samega zaupanja proti njima, potem ni čudo, ako prej nauči robotih kletvic, kakor pa očenaša. Tudi prizori se mu vtisnejo v dušo, tudi te prizore nese s seboj v življenje. Kdo se bode potem čudil, ako odrasle, ko je odrasel, roko proti svojim roditeljem?

Dragi mi stariši, krivi pa niste Vi sami, da Vaša deca tako odraste, krive so tem žalibog tudi naše kmečke razmere! Otrok se pošlje, ko je dosegel svojo prvo leto v šolo! Seveda samo radi tega, ker to postava zahteva. Navadno ima tak otrok daljno pot; jutro rano odide in pride komaj proti večeru domov. Na pot se mu da navadno kosček kruha. Otrok sedi celi predpoldan v šoli, predaleč je, da bi se opoldan domov in bi tam dobil kaj toplega za jesti. Zato pa hrusta svojo škorjico kruha in se klati okoli šole. Dobrega se seveda pri tem klatenju ničesar ne nauči. Deca je pač deca in ta uganja, kar se jim poljubi. Gospod učitelj mora iti k obedu in ne more paziti na nje; saj ve vsaki od vas, kateri ste odšli v domačo šolo, kaj ste vganjali v tem prostem času. Ko pa je prišla zima, pa še vas je grozno hladno zeblo. Zato ste se šli k bližnjemu krčmarju gret. Tam so bili pevci in pivci! Tako lušno je bilo, da ste komaj od te družbe odtrgali, ko je bilo treba zopet v šolo!

Dragi mi, vidite to je prva pohujšljivost za našo

„Jaz že ne“, reče mladenič, „kdor jih je zaklel, tisti jih naj odpre!“

Velikan mora toraj sam odpreti. Sedaj prideta prostorno klet, kjer ugleda mladenič tri velike kadi; prvi so cekini, v drugi srebrni denarji, v tretji bakreni novci.

Velikan se obrne proti mladeniču in reče: „Vidi, ko bi me bil slušal in odprl vrata, raztrgal bi bil na drobne kosce!“

Poslušaj, in povem ti, kdo sem! Nekdaj sem bil gospodar tega grada in, dasi neizmerno bogat, vendar neusmiljeno tlačil in zatiral svoje podložnike. Ne samo, da sem grozovito zatiral kmete, celó ljubil sem jih. Zato se pokorim že malone sto let. Sedaj, katerega vidiš v teh kadeh, pridobil sem si krivici. S tem da me nisi slušal, ko sem ti velel odpreti vrata, rešil si me strašne pokore. Z denarjem, ki, kakor ti rečem: Tretjino obdrži sam, tretjino

deco. Vsaki, kateri pametno misli, mi bode to tudi pritrdil.

Ker pa nočem, da bi mislili, da Vam samo naštevam slabosti, ne da bi Vam tudi svetoval, kako se jih morate braniti, bodem Vam povedal, kaj nam je v tem storiti za blago naše dece.

Gospodje s farovža navadno pobirajo zbirco (beringo). Seveda je zbirca malone že povsod spreobrnjena v denarno plačilo, kmet mora plačati, a vendar pa pridejo „gospodje“ zopet po zbirco. Sicer jim je to postava prepovedala, a „gospodje“ rečejo, da ničesar drugega ne zahtevajo, kakor samo to, kar se jim prostovoljno da.

Dragi mi kmetje, take berače zapodite od hrama! Jaz mislim, da bi bilo mnogo boljše, ako bi to zbirco (beringo) porabili na drugi način. Dajte rajši vašemu šolskemu vodju, kar mislite dati, in naj se napravi sklad, iz katerega se bode plačala za vašo deco vsak dan vsaj gorka juha (župa) za obed.

Mi imamo hvala Bogu mnogo učiteljev, kateri so navdušeni za našo deco, mi imamo mnogo duhovnikov, kateri temu ne bodejo nasprotovali in bodejo rekli: „Jaz ne rabim zbirce (beringe), jaz že imam itak dovolj plačila, pogrebi, molitve, zvonjenje, blagoslovi mi dovolj nesejo; dajte raji, kar mislite dati, za Vaše uboge otroke, da ne bodejo stradali, da se ne bodejo po krčmah učili tega, kar jih bode itak prehitro učilo poznejše življenje!“

(Dalje prihodnjič.)

Marenberški konzum.

Na kaki črvivi podlagi stoji klerikalna organizacija tudi na Spodnjem Štajerskem, pokazal je to zadnje dni grozni polom v Marenberškem konzumu. To konzumno društvo obstoji namreč od leta 1899 in je ustanovilo kar tri podružnice, namreč v Ribnici, na Muti in na Breznem. Načelnik temu podjetju je nek Klobučar, katerega imenuje slovenski klerikalni list „krščanskega Slovenca“. Ta „krščanski“ človek zavozil je to „krščansko“ kramarijo tako

razdeli siromakom, tretjino pa izroči sedajnemu posestniku tega grada!“

Ko velikan to izgovori, izgine.

V tem se je že zdanilo. Mladenič vzame denar in stori ž njim, kakor mu je naročil duh.

Ker le ni videl straha, kakeršnega je hotel poznati, gre mladenič iz grada in se poda domov.

Na poti postane žejen, zato gre k studentu pit. Med tem ko pije, skoči žaba v vodo, in on se je grozno prestraši.

„No“, pravi sam v sebi, „sedaj pa vidim, da res ni straha, da je na sredi votel, okoli ga pa nič ni.“

Pripovedka o fantu, ki je z mačkami oral.

Bil je oče, ki je imel tri sine. Ko so nekoliko odrastli, dal jih je v šolo. Najmlajši pa ni

daleč, da je napravila pri ondotni posojilnici 117.000, toraj sto s e d e m n a j s t t i s o č kron dolga.

Kako pa se je to zgodilo? Odgovor je lahek: Še kjerkoli obstoje taka društva, se vtikajo v njih poslovanje taki ljudje, ki razumejo o trgovini toliko, kakor opica na „glorijo“. Seveda, vsled takega poslovanja trgovina vspevati ne more in gre nazaj, to je, kmalu se pokaže, da je več dolga, kot tirjatve in to se imenuje, da je društvo pasivno. Da bi pa ti brezvestni ljudje napovedali konkurz in bi se društvo razpustilo, tega pa ne marajo, ker jih je najbrž nekoliko sram in pa ker bi se jim odtegnil „zaslužek“. Zato začnejo delati goljufijske račune, tako, da koncem leta pokažejo svojim udom dobiček, seveda samo na papirju! Tako se slepari naprej, dokler se da, med tem pa je društvo v resnici jako zadolženo. Tudi v Marenbergu se je delalo tako. Ko so končno le sprevideli, da teh sleparij za naprej ne morejo prikrivati, znašli so nekaj novega, namreč: oddali so vso trgovino gori navedemu načelniku Klobučarju, kar je izgledalo tako, kakor da bi bil on samostojen trgovec. Tudi to se je zgodilo s sleparijo, ker društvo se kar tako ne sme razpustiti. In sedaj je poseglo v to zadevo državno pravdnštvo v Mariboru, pobralo je društvu knjige, zaprlo Klobučarja, zaprlo tudi nekega revizorja Seliškarja, kateri je, poslan od „Gospodarske zveze“ v Ljubljani, pomagal z goljufivimi računi slepariti. Tudi posojilnica stoji v kazenski preiskavi. Te dni je prišla sodnijska komisija iz Maribora, katera inventira (pregleduje in meri) konzumsko blago, da se bode spoznalo, koliko so ti „krščanski“ klerikalci zapravili.

Kdo pa bo toliko škode trpel? Trpeli jo bodo največ zopet slovenski kmetje, ki so imeli tam vloženi svoj denar. Pravi nasledki se bodejo pokazali, ko bode izrekla zadnjo besedo sodnija. Kam je prišel denar, bomo po dokončani obravnavi videli.

„Štajerc“ je kmete že od svojega početka pred takimi konzumi svaril, odpiral je oči ljudem, ki so takim „gospodom“ slepo vse verjeli. Opominjamo Vas dragi kmetje, ne poslušajte teh lažiprerofov in gle-

дите, kateri ste v to konzumno blato že zagazani, se tega blata prej kot mogoče otresete, kajti drugače vas bode glava enkrat hudo bolela. Za sedaj „Štajerc“ svetuje: Možje, kateri ste v take vzklenjeni, zberite se, posvetujte se, in potem s ločite par zanesljivih mož, kateri se naj poda okrajnemu glavarstvu, pod katero spada kakšen konzum in tam naj ti gospodje prosijo c. kr. okrajnega glavarja, da naj on poskrbi, da se bode konzum vidiral (pregledal), da se bodejo vse knjige po vseženih strokovnjakih natančno pregledale, da bode vse blago po pravični ceni precenilo in končno napravil pravični račun, ki ima pokazati resno stanje konzuma. Mi vemo, da se bodejo kleriki nad tem jezili in bodejo proti nam hujskali kar je itak prirojeno, ali teh „kmečkih prijateljev“ ne smete ustrašiti, ker se tudi oni Vaših pristranosti grošev ne bojijo. Slovenski Gospodar in Naša Družba bodeta zopet vse to po svoji navadi tajila, ali molčala kot grob in klicala: „Svoji k svojim“ tem pa mislila: „Vaš groš, v naš koš!“

Spodnje-štajerske novice.

Z nožem je težko ranil trgovca s svinjami, reca iz Vodol krojački pomagač A. Repič. Lovci so pripeljali v ptujsko bolnišnico, Repiča pa kajho.

V Pobrežah pri Sv. Vidu so se stepili v noči 15 do 16tega meseca fantje. Usnjarski pomagač Golob, kateri je zahajal k neki deklici v Šturmcah je bil od drugih šestih fantov tako tepen, da mu strli roko. Enega, ki je bil kriv, in je sam stal, so zaprli.

Slov. Bistrica. (Ogenj.) V noči od 5. do 6. pogorela posestniku Matiju Paciger vsa poslopja. Paciger je bil zavarovan. Kako je nastal ogenj ni znano. Trdi se, da ga je zanetila hudobna roka.

Ptuj. Posestnikova sina S. in J. Rogina iz Ptuj pri Sv. Vidu sta prinesla k nekemu ptujskemu govcu več zajcev in fazanov, katere sta ukradla.

Pravi: „Le mačeha naj gre stražit, kakor mi je dala, tako sem pa stražil.“

Drugi večer je oče ukazal srednjemu sinu travnik stražiti; mačeha mu je pa spet tako napravila, kakor onemu: namesto kruha gnilo klado, namesto vina vode. On tudi ni nič doma pogledal, pride na travnik, misli malo jesti in piti, pa najde gnilo klado namesto kruha, vodo namesto vina, trešči vse tja gre domov leč na parmo. Zjutraj ga pride oče vprašati: „Kako si kaj stražil?“ Pravi! „Naj le mačeha straži kakor mi je dala jesti in piti, tako sem pa stražil.“

Tretji večer pa reče oče najmlajšemu sinu na travnik stražit krmo. Mačeha mu napravi v torbi gnilo klado namesto kruha, vodo namesto vina, pa je bil bolj prebrisan ter je doma pogledal, kaj mu je dala mačeha v torbo in ko najde gnilo klado namesto kruha, vodo namesto vina, trešči to v budo in reče: Pojdi ti sama krmo na travnik stražit,

hotel hoditi v šolo, in je rekel onima dvema: „Vidva, ki sta neumna, le hodita v šolo, jaz bom pa doma za pečjo z mačkami oral, pa mi bo zmirom dobro!“ Naredil si je plug in jarem, upregel je mačke in oral po peči. Onadva pa sta se mu smejala in v šolo hodila ter se prav dobro učila.

Pri tej hiši so imeli travnik. — Ako so po dnevi krmo v kupe spravili, je po noči pa zmanjkala. Jadenkrat je oče rekel najstarejšemu sinu, da mora iti po noči krmo stražit. Ti trije fantje so pa imeli mačeho. Je pa temu, ki je šel stražit, napravil v torbo namesto kruha gnile klade, namesto vina vode. Je pa nesel s seboj, ker ni porajtal. Ko pride na travnik, misli malo jesti in piti, pa najde namesto kruha gnilo klado, namesto vina vode, trešči vse tja in gre domov leč na parmo. Zjutraj vstane, gre v hišo in oče ga vpraša: „Kako si stražil?“

li, da njiu je prišla in bodeta radi tega prav ostro
ngace
Vam
verige
si od
ajo k
kon
jnega
m re
zapi
la s
neče
ično
ikale
ar jim
v " se
danib
Dom
ali pa
" pr

Pred porotnim sodiščem v Mariboru se je moral
21. tega meseca zagovarjati Janez Janšovec, tesar
erman) iz Hardeka pri Ormožu. Posilil je svojo
setletno pastorko in bil radi tega obsojen na
mesecev težke ječe.

Blizu Šterntala so dobili v noči od 15. do 16.
meseca turniški lovci A. Kleinoška in
Predikaka iz Podlož, ko sta kradla divjačino.
sta se lovcem zoperstavila in ti so bili primo-
proti njima streljati. Težko ranjena so pripeljali
tata k ptujski sodniji, od katere so njiju morali
eljati v bolnišnico.

Lastno mater je ubil. Dne 17. tega meseca je
na obtožni klopi pred Mariborskimi porotniki
je Bračko, iz Kunove pri Ljutomeru. Obdolžen
il, da je svojo lastno mater ubil. Ta žalostni
in se je tako izvršil. Posestnik Tadej Bračko in
ova žena Marija, iz Kunove pri Ljutomeru sta
leta 1898 zapisati svoje posestvo svojemu naj-
ejšemu sinu Mateju Bračku, kateri se je pri tem
ezal, da bode dal svojim starišem dogovorjeni iz-
ek. Ž njima je živel pri tem novem gospodarju
njegov mlajši brat gori omenjeni Jože Bračko.
er dne 11. avgusta t. l. je prišla Marija Bračko
o pijana domov in je zahtevala od svojega sta-
ega sina, da bi ji moral dati 14 kron, s katerimi
e hotela kupiti obleko. Na to je bil njeni starejši
Matej tako razburjen, da je skočil proti materi,
ra je ležala na postelji in je na njo pokleknil.
se sedaj ni kaj hujšega pripetilo je zabranila nje-
žena, Marija Bračko, katera je potegnila svoje-
moža od njegove matere in ga spravila iz hiše.
si sta ostala Marija Bračko, starejša, in njen sin
ženeec Jože Bračko, kateri je sedel pri mizi.
aj se je začel prepir med tema dvema. Mati je
bacivala sinu, da ima on znanje z neko žensko,
on je porodila že dva nezakonska otroka. To je
ta Bračka tako razjezilo, da je zagrabil, kako
veduje sam, svojo mater, jo potegnil iz postelje

je jest
jedla namesto kruha gnilo klado in vodo pa
esto vina pila. Potlej mu je pa pač naložila v
o kruha, mesa in vina. On je svoje mačke v
go torbo pobral ter šel na travnik krme štražiti, in
pride na travnik, leže na suho kopico krme.

Kmalu nato pride mesengast konj in reče fantu:
smem malo jesti krme?" Fant odgovori: "Le
saj je je dosti!" Nato pravi konj: "Moraš iti
ga kupa, drugače ne smem jesti." — "No, če je
bom pa šel na drug kup," reče fant. Ko se je
najedel, rekel je: "Kaj ti bom dal zato, ker
se najedel?" Druzega ti nimam dati, kakor to
ngasto uzdo." Fant jo je vzel in shranil.

Čez nekaj časa pa je prišel drug srebern konj
rekel fantu: "Ali smem jesti tukaj malo krme?"
mu je rekel, naj le je, kolikor hoče, na kar
konj odgovori: "Moraš iti s tega kupa, drugače
smem jesti." — "No, če je tako," pravi fant,

in jo vlekel po hiši proti vratam. Na sredi hiše se
mu je mati zgrudila na tla in Jože Bračko jo je
udaril nekolikokrat s pestjo po glavi. Sicer trdi on
sam, da jo je udaril po hrbtu, toda njegov brat Matej,
katerega je bila žena odvedla iz hiše, je izpovedal,
da je videl, kako je suval Jože Bračko svojo mater
z nogo in kako je slišal pri tem svojega brata proti
materi, ki je ležala na tleh, kričati: "Prokleta kuga,
proč, da bom imel kje hoditi, prokleta mrcina proč!"
Mati je rekla na to: "Pusti me, ne brcni me, jaz
bom že šla!" Potem je bilo vse tiho. Dne 13. av-
gusta je Marija Bračko umrla in zdravniki, kateri
so njeno mrtvo truplo razparali so dokazali, da je
umrla vsled udarcev na glavo, povzročenih od njenega
lastnega sina. Jože Bračko, ta žival v človeški po-
dobi, je dobil za svoj zločin 8 let težke ječe.

Iz Terbegovec. Ogenj je uničil dne 5. tega me-
seca ob 8 uri zvečer dve hiši v Svojaku lastnici Jo-
žefa Detelman in viničarsko poslopje Janez Miklna.
Škoda se ceni nad 3500 kron, najbrž je bil ogenj
podtakjen in je radi tega jedna oseba v preiskavi.
Zahvaliti se imamo posebno načelniku požarne brambe
jurjovske g. Antonu Vogrincu, da ogenj ni po-
segel po drugih hišah, kjer gotovo ne bi bilo upati
rešitve, in bi se bila zgodila velikanska nesreča. To-
raj kličemo novemu načelniku pristrčno zahvalo za
njegov trud.

Kmet.

Svojo ženo umoril. Pred porotnim sodiščem v
Mariboru dne 18. tega meseca se je moral zagovar-
jati Franc Lenartič iz Rihterove, ker je ubil svojo
ženo. Že nekatere dni pred 29. septembrom je bil
nabrusil obtoženec veliki nož. Dne 29. sta sušila on
in njegova žena otavo. Ko se je bližal večer, je na-
ročil Lenartič ženi naj gre pokladat svinjam. Ona
pa je rekla, da nima k temu časa, ker se najmlajši
otrok joče. Radi tega je začel mož preklinjati, a
žena mu je rekla. "Jaz nisem posiljeno sem šla in zo-
pet lahko odidem. Zakaj si po mene prišel, če me
zdaj tako preklinjaš!" (Bila mu je namreč par dni
prej odišla.) Po teh besedah je šla v zadnjo sobo.
Mož se je razjezil in je kričal v kuhinji in pa v

grem pa na drug kup ležat". Ko se je konj najedel,
reče: "Druzega ti nimam dati za plačilo, kakor to-le
sreberno uzdo, pa jo dobro hrani." Fant jo je vzel
in jo shranil.

Po kratkem odmoru pa pride čisto zlat konj in
reče fantu: "Ali smem tukaj krmo jesti?" In fant
mu reče: "Le jej jo, kolikor hočeš, saj je imamo
dosti." Konj pa mu odvrne: "Drugače ne smem jesti,
kakor če greš s tega kupa," na kar je šel fant na
drugi kup ležat. Ko se je konj najedel, reče fantu:
"Druzega ti nimam dati, kakor to zlato uzdo, in
kadar ti bo šlo trdo, spomni se mene in mojih bra-
tov!" Fant je vzel zlato uzdo in jo shranil, konj
mu je pa izginil izpred oči.

Drugo jutro, ko pride fant v hišo, ga oče precej
vpraša: "Kaj si bil na travniku na straži in kaj je?"
Fant pravi: "Nič druzega, kakor trije konji so prišli
krme jest."

(Dalje prihodnjič.)